

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Septuagesimum Septimum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 7 Clerici in Gymnasio causa Studendi, & qui præstat seruitium in curia Episcopali percipiunt præbendam.
- 8 Clerici, Prælati, Episcopi, Cardinales, & cæteri possidentes beneficia debent facere residentiam alias priuantur.
- 9 Apostolica sedes stetit Auinioni in regno Francia.
- 10 Residentia est maximi momenti.
- 11 Clericus residens debet habere curam suæ Ecclesiæ.
- 12 Consuetudo excusat non residentem, ut debilitas, deformitas, morbus, sine culpa.
- 13 Clericus senex permutans beneficium pingue cum tenui eius nepotis an fraus præsumatur?

Septuagesimum Septimum Priuilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet priuilegio, † quòd Episcopo non licet transire sine licentia Papæ ad alium Episcopatum, ipsum acceptando, alias priuatur habito, & ambito. Concilium ita statuit, ut Episcopus de ciuitate sua ad aliam nõ transeat cap. i. de cler. non resident. Ratio prohibitionis est manifesta ambitio. † Quia nullus Episcopus de maiori ciuitate reperitur transire ad minorem. Nec ex quacunque causa potest dimittere suum Episcopatum sine licentia Papæ, sine electus siue postulatus ab alia Ecclesia uacante.
- 2 Est † adeo illi matrimonialiter obligatus, ut etiam causa religionis non potest Episcopatum deserere. Capit. ueniens de Ren. Cardinalis Sancti Marcelli fuit depositus ex quo per annos quinque contra canonum instituta deseruit. Quia Ecclesia non confertur nisi residenti, & uolenti eam regere, alias illam perdit. Idem est etiam in † clerico non residenti in beneficio, quantumcunque minimo. Quia illo priuatur, & si esset absens, & nescitur ubi sit, tribus publicis ædictis citabitur in Ecclesia sua. Et si infra sex menses non comparuerit, Ecclesia sua priuabitur. Et idem si citatus non comparuerit
- 3 in tempore limitato in citatione † (nisi iustum impedimentum habuerit) A residentia remouentur. † Illi qui sunt in publico Gymnasio studendi causa habent fructus præbendæ idem

Idem est in eo, qui præstat seruitium Episcopo. Nam sua præbenda gaudet, non obstante contraria Ecclesie constitutione. Idem seruatur in familiari Papæ, qui & ipse quoque percipit fructus suæ præbendæ. Denique Papa mandat omnes clericos non residentes in Ecclesia, quæ exigit residentiam si sine licentia ad aliam dioccesim morandi causa transferint, si moniti nõ redierint beneficiis priuandos esse, si rationabilem excusationem non proposuerint, cap. fin. de cler. in resid. Conclusio stat in hoc. Quod ¶ Clerici, Prælati, Epi, Cardinales, & ceteri possidentes beneficia exigentia residentiam, in eis sub pæna priuationis resideat, cum sit de forma vnde videri potest. Cum ¶ sedes apostolica translata fuisset Auinioni Regni Franciæ, ex causa illius pestis facionum Gibellinorum, & Gelforum, quæ in Italia vigeat cum maxima iactura; Vnde cum quidam Episcopus à Papa argueretur. Cur non resideat in eius Episcopatu? Cui cum satis audacia respondit, de eo, quod me arguis, Santitas V. quoq; argui potest. Cum tot annis Romam expoliatam pastore suo tenuerit. Et verba hæc vt testantur historici ita potuerunt, quod iterum Romæ (vbi commoratur) sedem affixit.

10 ¶ Nam residentia est maximi momenti, & residere in Ecclesia nihil aliud est, quam deseruire beneficio & Ecclesie curam habere. Cap. conquerente de cler. non resid. ¶ Parum enim est residere nisi residens Ecclesie curam habeat, in qua beneficium habet, vel personarum curam, vt in cap. non nullum eo. tit. Debet autem residere per se ipsum non per Vicarium, d. cap. non nulli. Nam per Vicarium deseruire non licet, nisi in casibus, vt cum ex indulgentia speciali competit alicui non residere. Vel cum ¶ consuetudo excusat non residentem. Vel cum ecclesia dependet, ex præbenda. Vel cum persona sine culpa sua incidit in debilitatem deformitatem, vel morbum, vt per se deseruire nõ possit. Vel cum necessaria profectio imminet. Vel etiã voluntaria utilis tamen & honesta, vt studiorum vt supradiximus. Vel peregrinationis causa, cum licentia tamẽ Prælati, vel consensu capituli. Goffr. in sum. de off. Vic. §. Nunc videndum. Sunt ergo clerici nõ residentes, qui in Ecclesiis in quibus intulati non faciunt residentiam, & si personaliter resident. Non tamen deseruiunt beneficio, nec Ecclesie curam habent. Et quamuis Vicarius nõ det Vicarium, cap. clericos de off. Vicar. Cum illud sit satis absonum, & absurdum, tamen Ioan. And. in Clem. vnica de off. Vicar. in glo. super verb. Sacerdotum putat contrarium,

contrarium,

contrarium, per cap. cum ex eo de elect. li. 6. Vbi Episcopi generaliter cum his qui obtinent Ecclesias dispensant. Et ubi rō communis ibi idem ius, capit. translato de constitu. Et sic cum per septēnium dispensatur cum Vicario Vicarius non dat Vicarium, sed Episcopus dispensans dat eū, secundum, Io. And. ibidem. Ex his infertur esse necessariam residentiam. Cum transitus de loco ad locum non fiat nisi ex motu ambitionis, & avaritiæ humani generis morbofi fines vti radices infectarum hominum voluntatum. Hinc est, quòd sæpius multi clerici, & alii similes profitentes uitam sacerdotalem, verbis & non re cum omni cura, & sollicitudine dant operam, modo ad beneficia acquirenda: modo ad illa permutanda: & modo ad transitum de loco ad locum. Adeo quod semper uiuunt in motu tantæ infelicitatis, remanent ueluti naues in mari proceloso uentis agitatae. Vel ueluti palumbus super lapide, qui frequentius eum unico contextu pedibus circumdat. Aut anguis in terra. Nam ex istis iter quo tendant ignoratur. Cogitant bona pro corpore, sed agunt mala pro anima. Cum ex prædictis eorum actionibus multoties detegatur fraus. Nam propositio quod quis nō præsumitur dimittere beneficium suum pro uiliori, unde hoc
 13 reduci potest ad notabilem quæstionem. Quidam ¶ clericus senex permutauit beneficium suum pingue cum tenui cuiusdā sui nepotis. Nūquid ex hoc deat præsumi fraus: ut sic renunciauerit affectui carnali, ut post mortem suam beneficium pingue remaneat penes nepotem Io. And. in cap. 2. de renunt. sentit quòd sic. Pro hoc concurrunt enim tres præsumptiones. Prima coniunctio sanguinis, arg. c. graue de præbend. Secunda ratio senectutis. Tertia quia nō est uerisimile, quod quis uelit beneficium pingue dimittere pro tenui, arg. cap. super hoc de renunt. & l. cum de indebito. ff. de probat. Ioan. de Lig. sentit contrarium. Nec obstat secundum, eum dictum cap. 2. quia ille ibi fuit usus iure prohibito: Iste autem utitur iure concesso. nec ob stare debet consanguinitas, ex quo ille aliàs est idoneus, arg. 36. dist. cap. nasciet 86. dist. cap. non satis. Moderniores magis uidentur, inclinare in opinionem Io. Andr. Vnde dici potest. Quod aut insunt aliquæ præsumptiones elidentes, seu obfuscates prædictas. Et tunc non sufficiunt ad fraudem probandam, Exemplum. Beneficium pingue exigebat curam magnam, forte huic sceni intollerabilem. Vel locus beneficii non erat sibi tutus, seu aer non conferebat sibi, pro hoc ca. ad supplicationem
 de

derenunt. & c. cum venerabilis de excep. facit c. ad qōnes de rer. permut. Sed cesantibus his cōiecturis, præsumere fraudē propter prædictas rationes, & per tex. in d. c. 1. de cler. non resid. Concilium ibi mouetur ex eo quod communiter episcopi facere solent. Nam uidemus quid in clericis frequentatur, qui non de facili solent dimittere beneficia pingua pro uilioribus. Immo omni eorum conatu student crescere in beneficiis, quod percipi potest, quando ex aeris intemperie, uel alia iusta de causa contingit permutatio, apponit pensionem. Unde ex his præsumptionibus potest inferri sententia, quod permutatio fuerit facta ex fraude, ut hic & cap. afferte de præsumpt. & l. indicia C. de re. ven. Caueant igitur residendi in eorum beneficiis residere, ne illa amittant. Sit igitur eorum cordibus affixum Catonis cāmen. Sis contentus eo quod tua fors dederit.

S V M M A R I V M.

- 1 Iure consanguinitatis in bonis Ecclesie nemo succedit.
- 2 Nullus de clero aut de populo succedit: quia bona Ecclesiastica sunt pure spiritualia relicta Ecclesie uti bona propria.
- 3 Bona Ecclesiastica relicta sunt pro uictu ministri: pro resarcienda Ecclesia, & etiam, ut erogentur pauperibus.
- 4 Eleemosyna non datur, ut reddatur in terris, sed in celo.
- 5 Clerici dicuntur usuarii, quia bona Ecclesiastica non possunt uendere nec de eis testari, nec ea donare.
- 6 Prelati non possunt soluere debita ex redditibus prouenientibus eis ratione Prælationis nisi essent pro utilitate Ecclesie.
- 7 Christianorum genera duo sunt, clerici, & laici.
- 8 Clerici, & Deo deuoti nihil proprium habere debent, sed uictu, & restitutu contenti esse debent.
- 9 Filius sacerdotis etiam legitimus non potest habere beneficium paternum.
- 10 Substitutus in beneficio non causat ius à defuncto, sed a superiore illud conferente.
- 11 Ius patronatus prouenit ex tribus, scilicet fundatione, donatione, & adificatione.
- 12 Ius patronatus habens si Ecclesia non est collegiata presentat.
- 13 Ius patronatus habens in Ecclesia collegiata eius assensus postulatur.

- 14 Ius patronatus habens, primus incedit in processione.
- 15 Ius patronatus habens, tenetur defendere Ecclesiam ab omnibus oppressionibus.
- 16 Ius patronatus habens si migret, seu uergat ad inopiam, alendus est de bonis Ecclesie.
- 17 Ius patronatus habens præter egestatem aliquos redditus moderatos habere potest ab Ecclesia.
- 18 Ius patronatus quandoque Aduocatio, quandoque Vicedominatus, uel custodia, uel guardia, uel ius est frequentationis, uel processionis, & quædoque gratia.
- 19 Ius patronatus non perdit per damnationem, uel confiscationem iudicis secularis.
- 20 Ius in confiscatione bonorum, quod non confiscatur non transit ad heredes extraneos, sed ad filios tantum.
- 21 Ius patronatus libertorum, uel emphyteosis Ecclesiastica, uel feudum non confiscatur.
- 22 Ius patronatus transfertur in alium gratuito titulo cum sit spirituali annexum.
- 23 Ius patronatus donare intelligitur qui uitur hoc uerbo dono tibi Ecclesiam uel concedo.

Septuagesimum Octauum Priuilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet priuilegio, † quod in bonis Ecclesie non succeditur iure consanguinitatis. Nullus ergo bona Ecclesiastica debet quærere iure consanguinitatis, c. 1. de præb. dignit. Ratio autem quare † nullus de clero aut de populo succedat Ecclesie est. Quia bona Ecclesiastica sunt pure spiritualia relicta Ecclesie, uti bona
- 2 propria ipsius Ecclesie, quæ semper est eadem. † Et cui talia bona relicta sunt, ut altaris ministri vivere ualeant. Et ut pro refarcienda, & pro manutenenda Ecclesia census expendatur. Et etiam pauperibus erogetur. Quia bona ecclesiastica ad hunc finem fuerunt relicta, & destinata pro eleemosyna. Nam si quis in ea posset succedere, non esset amplius eleemosyna, sed efficeretur patrimonium succedentis. † Eleemosyna enim non datur ut reddatur in terris, sed in celo. Vnde Ecclesia ait. Centum per unum accipietis, & uitam æternam possidebitis. Hinc est
- 3
- 4